

อิทธิพลของความรู้และทัศนคติทางการเงินต่อการก่อหนี้ส่วนบุคคลในวัยเริ่มทำงาน:
หลักฐานการศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ

THE IMPACT OF MONEY ATTITUDE AND FINANCIAL LITERACY ON PERSONAL DEBT
IN FIRST JOBBERS: EVIDENCE FROM CHIYAPHUM PROVINCE

ศรัญญา ศีกสงคราม¹ และ อนงค์นุช เทียนทอง¹

¹คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Saranya Sueksongkram¹ and Anongnuch Thienthong¹

¹Faculty of Economics, Khon Kaen University

(Received: June 2, 2020; Revised: July 19, 2020; Accepted: August 14, 2020)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ก่อหนี้ในวัยเริ่มทำงานประกอบกับความรู้อิทธิพลของทัศนคติทางการเงินต่อการก่อหนี้ส่วนบุคคล โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา คือวัยทำงานที่มีช่วงอายุไม่เกิน 36 ปี ในจังหวัดชัยภูมิ เข้าถึงด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจงรวมทั้งสิ้น 110 ตัวอย่าง การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบไปด้วย 2 ส่วนคือ 1) วิเคราะห์ถึงลักษณะทั่วไป พฤติกรรมการเป็นหนี้ และอิทธิพลของความรู้และทัศนคติทางการเงินของกลุ่มตัวอย่างด้วยสถิติเชิงพรรณนา 2) การวิเคราะห์ผลกระทบของปัจจัยทางด้านความรู้และทัศนคติทางการเงินต่อการก่อหนี้ด้วยแบบจำลองถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 31 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีรายได้เฉลี่ยอยู่ที่ 32,218 บาทต่อเดือน ส่วนพฤติกรรมการเป็นหนี้ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีหนี้สินส่วนใหญ่เกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ รองลงมาคือ หนี้สินเกี่ยวกับยานพาหนะและหนี้สินส่วนบุคคล มีความรู้และทัศนคติทางการเงินในระดับมาก โดยแบบจำลองวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยทางด้านอายุ การสมรส ความรู้ทางการเงิน และทัศนคติทางการเงิน มีอิทธิพลต่อการก่อหนี้ในวัยเริ่มทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการก่อหนี้คือ ความรู้ทางการเงิน มีอิทธิพลสูงถึงร้อยละ 25.20

คำสำคัญ: ทัศนคติทางการเงิน, ความรู้ทางการเงิน, หนี้สินส่วนบุคคล, วัยเริ่มทำงาน

ABSTRACT

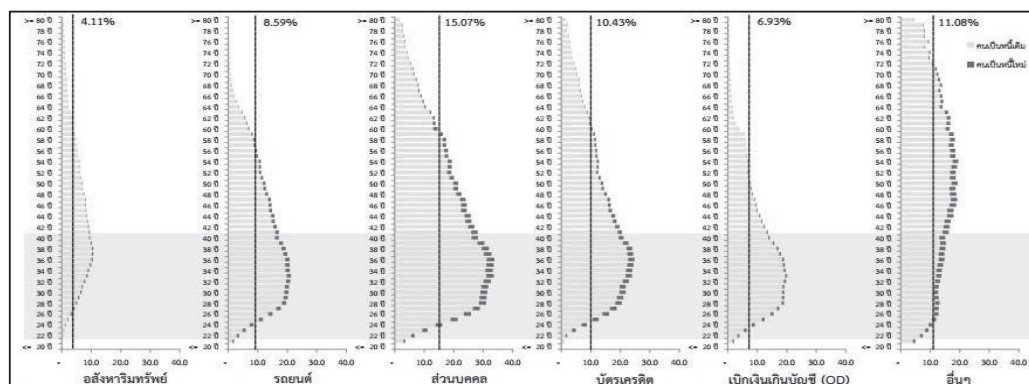
This study aims to find the characteristic of first jobber, the impact of money attitude and financial literacy on personal debt. The samples of 110 participants were collected in Chaiyapoom Province among office workers with no more than 36 years old by purposive sampling. To analyze data the researchers divided into two groups as follows: 1) to summarize overall characteristics by descriptive statistics 2) to test the impact of money attitude and financial literacy on personal debt by multiple regression analysis. The result found that the samples were mostly female with the age of 31 years old, bachelor's degree in education, state enterprise employees with average income; 32,218 per month. Besides on debt behavior found

that the most debt paid for assets, vehicle, and personal consumption respectively. The samples had a high level of money attitude and financial literacy of their own. Moreover, the multiple regression outcomes illustrated that age, marriage, money attitude, and financial literacy had impact on personal debt in first jobber significantly; the outstanding effect on personal debt was that financial literacy change in 25.20 percent.

Keywords: Money Attitude, Financial Literacy, Personal Debt, First Jobbers

บทนำ

ปัญหาหนี้ครัวเรือนของไทย ยังคงเป็นประเด็นที่ถูกให้ความสำคัญในแวดวงธนาคารและกำหนดนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจ เนื่องจากหนี้สินครัวเรือนต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (Household Debt to GDP) มีสัดส่วนที่สูงถึงร้อยละ 77.8 ทั้งยังถูกจัดเป็นหนึ่งในสามประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีหนี้สินต่อบุคคลสูงที่สุด ข้อสังเกตเกี่ยวกับหนี้สินภาคครัวเรือนของไทย คือคนไทยเริ่มเป็นหนี้เร็วขึ้น เป็นหนี้มากขึ้น และมีมูลค่าหนี้มากขึ้น ในกลุ่มหนี้บัตรเครดิต หนี้สินส่วนบุคคล และหนี้สินรถยนต์ (ภาพที่ 1) โดยในกลุ่มดังกล่าว ยังคงสถานะเป็นลูกหนี้ที่ต้องทำการติดตามทวงถาม (NPL) ถึงร้อยละ 16 ซึ่งเห็นถึงความเปราะบางของเศรษฐกิจในระดับฐานรากที่นำไปสู่การเกิดปัญหาทางเศรษฐกิจในอนาคตที่มีระดับใหญ่ขึ้น การที่ภาคครัวเรือนก่อหนี้มากเกินไปยังส่งผลให้สถานะเศรษฐกิจของประเทศเกิดการชะลอตัว และเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการกระตุ้นเศรษฐกิจของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562)

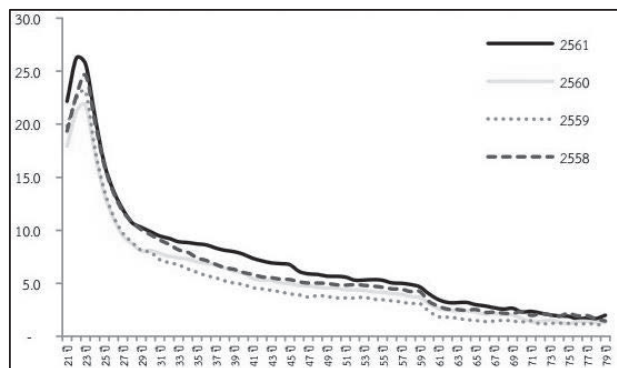
ภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ของอัตราการก่อหนี้จำแนกประเภทในแต่ละช่วงอายุ

ที่มา: บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด (2561)

สาเหตุของการเป็นหนี้ ส่วนหนึ่งเกิดจากการแข่งขันของสถาบันทางการเงินที่ขยายโอกาสในการเข้าถึงสินเชื่อแก่ภาคครัวเรือน ผนวกกับแรงจูงใจทางอัตราดอกเบี้ยที่ชักจูงให้ภาคครัวเรือนก่อ

หนี้เพิ่มขึ้น จากผลสำรวจของธนาคารแห่งประเทศไทย พบว่า หนี้ภาคครัวเรือนมีการขยับตัวเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 25 ต่อปี (สาวิณี สุริยันรตกร, 2560) โดยหลักฐานทางสถิติของ บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด ยังยืนยันข้อมูลเพิ่มเติมอีกว่าผู้ก่อหนี้รายใหม่มีภาระหนี้เชื่อมากกว่าหนึ่งแห่งโดยมีช่วงสูงสุดในกลุ่มช่วงวัยเริ่มทำงานระหว่าง 21 ถึง 30 ปี (ภาพที่ 2)

หน่วย: ร้อยละ

ภาพที่ 2 แสดงอัตราการเติบโตของผู้ก่อหนี้รายใหม่
ที่มา: บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด (2561)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมผู้บริโภคในกลุ่มวัยเริ่มทำงาน พบว่า เป็นผู้มีอายุระหว่าง 21 ถึง 30 ปี ที่มีความต้องการในการเข้าถึงดวงสังคม ความสะดวกสบาย และการเข้าถึงเทคโนโลยี ทำให้เกิดเป็นค่านิยมทางด้านวัตถุ (Materialist) ส่งผลให้ประชาชนมีการบริโภคที่เกินความจำเป็น และเกิดปัญหาหนี้สินตามมา ซึ่งเป็นไปตามหลักทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิต (Life-cycle Theory of Consumption) (สาวิณี สุริยันรตกร, 2560) ทว่าการก่อหนี้ภาคครัวเรือนในปัจจุบันเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ส่งผลให้เม็ดเงินไม่หมุนกลับเข้าสู่ภาคครัวเรือน เกิดปัญหาหนี้ซัซอน จนเข้าสู่ภาวะกับดักการเป็นหนี้โดยสมบูรณ์ (นริศ สภาผลเดชา และ นันทพร ตั้งเจริญศิริ, 2561) อนึ่งหากพิจารณาถึงพฤติกรรมของประชาชนไทยในช่วงอายุดังกล่าว แสดงให้เห็นว่ากลุ่มคนในช่วงวัยเริ่มทำงานนั้นมีความรู้และการจัดการการเงินในระดับที่น้อยกว่ามาตรฐาน เมื่อเทียบกับประเทศอื่นในภูมิภาคเอเชีย (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2559) ตลอดจนการละเลยการให้ความสำคัญในการใช้จ่าย อันเป็นสาเหตุของการเป็นหนี้ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญและมีความต้องการในการศึกษาถึงองค์ความรู้และทัศนคติทางการเงินว่ามีบทบาทต่อการก่อหนี้ในวัยเริ่มทำงานหรือไม่อย่างไร เพื่อช่วยลดความเปราะบางของระบบเศรษฐกิจ และเป็นแนวทางนำพาให้ประชาชนหลุดพ้นจากกับดักหนี้สินสู่การพัฒนาาระบบเศรษฐกิจของประเทศที่ดีขึ้นในอนาคต

สำหรับบริบทการศึกษานี้ ได้เลือกจังหวัดชัยภูมิเป็นพื้นที่การศึกษา เนื่องด้วยจังหวัดชัยภูมิมีขนาดพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับ 3 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งยังเป็นฐานเศรษฐกิจขนาดย่อมในกลุ่มอุตสาหกรรมโรงงาน มีสำนักงานราชการและเอกชนหลายแห่ง และมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ

อยู่ที่ร้อยละ 13.1 ต่อปี (สำนักงานเทศบาลเมืองชัยภูมิ, 2560) อันจะทำให้ผู้วิจัยสามารถเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลายและมีมิติทางการศึกษาที่เพิ่มขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปและพฤติกรรมการก่อหนี้ของวัยเริ่มทำงานในจังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของทัศนคติและความรู้ทางการเงินต่อการก่อหนี้ในวัยเริ่มทำงาน

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา

1. หลักทฤษฎีบทของการบริโภคที่สัมพันธ์กับการก่อหนี้

ในอดีตที่ผ่านมา นักเศรษฐศาสตร์หลายคนต่างได้กล่าวถึงหลักการบริโภคในภาคครัวเรือนว่ามีความหลากหลาย ตลอดจนความจำเพาะ อันเป็นไปตามแต่ละช่วงเวลาแนวคิดนั้นดำรงอยู่ (Froyen, 2013) โดยมีรายละเอียดดังนี้ ช่วงแรกของการก่อตั้งแนวคิดการบริโภคเกิดขึ้นจาก Keynes (1936) ที่บรรยายถึงการบริโภคภาคครัวเรือนว่ามีรูปแบบการเปลี่ยนแปลงขึ้นกับหลักรายได้สมบูรณ์ (Absolute Income Hypothesis) โดยเชื่อว่าการบริโภคและการลงทุนสุทธิขึ้นกับรายได้สุทธิในแต่ละครัวเรือน (Disposable Income) ต่อมาแนวคิดดังกล่าวได้ถูกกลั่นกรองโดย Friedman (1957) ที่ได้ทำการขยายแนวคิดออกไปด้วยการแบ่งแยกรายได้และการบริโภคของภาคครัวเรือนออกเป็น 2 ส่วน คือ รายได้/การบริโภคถาวร (Permanent Income/ Consumption) และรายได้/การบริโภคชั่วคราว (Transitory Income/Consumption) บนหลักแนวคิดนี้มีความเชื่อว่า ภาคครัวเรือนมีพฤติกรรมการจัดสรรรายได้โดยอ้างอิงกับแนวโน้มรายได้ในระยะยาว หรือมีการคาดการณ์เหตุการณ์การบริโภคในอนาคต ขณะเดียวกันรายได้ส่วนที่เหลือจากการบริโภคจะถือเป็นการออมของครัวเรือน ถัดมาไม่นานข้อค้นพบของ Duesenberry (1959) มีแนวคิดไปในทิศทางเดียวกันกับ Friedman ด้วยหลักการบริโภคด้วยรายได้เปรียบเทียบ (Relative Income Hypothesis) ซึ่งมีความเชื่อว่าการบริโภคภาคครัวเรือนนั้น มีความสัมพันธ์แพร่ร่วมกับพฤติกรรมการบริโภค และการปรับตัวของภาคครัวเรือนจากการบริโภคในอดีตอีกด้วย สุดท้ายแล้วแนวคิดที่เป็นที่ยอมรับและใช้เป็นทฤษฎีบทในปัจจุบันคือ หลักการบริโภคตามช่วงอายุไข (Life Cycle Hypothesis) ของ Modigliani & Ando (1963) ที่กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงการบริโภคของภาคครัวเรือนนั้นไม่ได้ขึ้นกับรายได้ ณ ปัจจุบัน แต่ขึ้นกับรายได้ในอนาคต ทำให้มีความสอดคล้องกับความเป็นจริงมากที่สุด โดยแต่ละบุคคลจะมีแบบแผนการใช้จ่ายที่แตกต่างกันไป ซึ่งในช่วงต้นของชีวิตหรือเริ่มทำงานรายได้จะอยู่ในระดับต่ำและรายได้ผันแปรเพิ่มขึ้นตามอายุจนถึงจุดอิ่มตัวของบุคคลนั้น แล้วจะเกิดการลดน้อยถอยลงเป็นวัฏจักรด้วยแนวคิดของ Modigliani & Ando นี้เองที่เล็งให้เห็นถึงจุดต่อแหลมที่อาจนำไปสู่การก่อหนี้ของภาคครัวเรือน อันสอดคล้องกับการศึกษาของผู้วิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงการเริ่มต้นทำงานของบุคคลที่รายได้น้อยไม่มากนัก ประกอบกับภาวะกดดันทางเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นหนึ่งในการกระตุ้นให้เกิดการก่อหนี้ที่เพิ่มขึ้น

2. พฤติกรรมทางการเงินของวัยเริ่มทำงาน

หากมองลึกลงไปในสภาพสังคมของวัยเริ่มทำงาน ณ ปัจจุบันมักจะมีปัญหาทางการเงินในลักษณะที่คล้ายคลึงกันอย่างมากในทุกสาขาอาชีพ ไม่ว่าจะเป็นรายได้ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย ปัญหาหนี้สินที่เพิ่มขึ้น อีกทั้งปัญหาการออมเงินสำหรับวัยเริ่มทำงาน (นริศ สถาผลเดชา และ นันทพร ตั้งเจริญศิริ, 2561) ทั้งหมดเหล่านี้ เป็นตัวชี้วัดถึงความเปราะบางทางเศรษฐกิจในระดับฐานราก และยิ่งส่งต่ออิทธิพลไปยังฐานเศรษฐกิจในระดับที่ใหญ่ขึ้นอีกด้วย จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาทางการเงินของ Wealth Creation International: WCI (2020) พบว่า สถานการณ์ปัญหาการใช้จ่ายและหนี้สินของคนไทยในวัยเริ่มทำงานสามารถจำแนกได้ออกเป็น 5 กรณี ดังนี้

1) ปัญหาการเพิ่มภาระให้แก่ตนเอง ในความเป็นจริงแล้วปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นในทุกที่ทั่วโลก ซึ่งเกิดจากความต้องการในการตอบสนองความต้องการพื้นฐานของตนเอง (บ้าน รถ คอนโดมีเนียม และของสิ่งหจรมทรัพย์อื่นๆ) ขณะเดียวกันนี้ การมีเพิ่มขึ้นของสินทรัพย์กลับไม่สอดคล้องกับรายได้ที่ยังเป็นข้อจำกัดอย่างชัดเจน จนนำไปสู่การเพิ่มภาระหนี้สินที่อาจนำไปสู่การติดกับดักหนี้สินในอนาคตมากไปกว่านั้น กระแสสังคมและความหลงใหลในรสนิยม เป็นหนึ่งปัจจัยที่นำไปสู่การก่อหนี้ได้อีกด้วย

2) ปัญหาการไม่วางแผนการเงินให้กับตนเอง ในปัจจุบันผลสำรวจของสถาบันทางการเงินและการวิจัยเชิงสำรวจ ชี้ให้เห็นว่าคนไทยยังขาดองค์ความรู้ทางการเงิน และส่วนใหญ่ของประชากรยังประสบปัญหาในการจัดการทางการเงินและหนี้สิน มากไปกว่านั้นยังขาดเป้าหมายทางการเงิน ระบบแบบแผนการใช้จ่าย โดยมักใช้เงินในการแสวงหาความสุขในระยะสั้น จึงทำให้ระบบการจัดการรายได้เป็นแบบเดือนต่อเดือนโดยไม่มีส่วนเหลือเก็บ

3) ปัญหาเงินสำรองเพื่อใช้จ่าย เงินสำรองเพื่อใช้จ่ายในกรณีฉุกเฉินนั้น มีความสำคัญอย่างมากต่อการดำเนินชีวิตที่ไม่สามารถคาดการณ์ถึงปัญหาในภายภาคหน้าได้ ไม่ว่าจะเป็นการเกิดอุบัติเหตุ การเจ็บป่วย หรือความจำเป็นอื่น ๆ อนึ่งเงินสำรองนี้เป็นส่วนที่มาจากที่เหลือเก็บและออมไว้จากรายได้ ทว่าการออมเงินเป็นสิ่งที่ยากสำหรับมนุษย์ในปัจจุบัน อันเนื่องมาจากสิ่งกระตุ้นที่มีอยู่มากทำให้การหักห้ามความต้องการเป็นสิ่งที่ยาก ซึ่งผลสำรวจได้ระบุว่าประชาชนในปัจจุบันโดยส่วนใหญ่มีเงินเพียงพอสำหรับการใช้จ่ายในกรณีฉุกเฉิน

4) ปัญหาการจัดลำดับความจำเป็นของสิ่งของ การสร้างหนี้ในบางครั้งถือเป็นเรื่องดีและมีประโยชน์ เนื่องด้วยสิ่งที่ได้รับมาจากการก่อหนี้สามารถนำไปใช้เพื่อสร้างประโยชน์หรืออำนวยความสะดวกสบายให้กับชีวิต ทว่าปัจจุบันการก่อหนี้ส่วนใหญ่เกิดจากความต้องการ ความอยากมี และตอบสนองความต้องการของสังคม จึงทำให้ขาดการพิจารณาความสำคัญในส่วนนี้ไป ส่งผลให้ประชาชนติดกับดักหนี้สิน และเกิดเป็นปัญหาหนี้ระยะยาวได้

5) ปัญหาการจัดการหนี้ที่ไม่มีประสิทธิภาพ ในบางกรณี การมีหนี้สินเป็นเรื่องที่ดีเมื่อผ่านการพิจารณาความสำคัญในช่วงต้น แต่การก่อหนี้ทุกครั้งย่อมส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องของประชาชน และอาจนำไปสู่ปัญหาในระดับที่ใหญ่ขึ้น อาทิ การเกิดหนี้เสียแก่สถาบันทางการเงิน ความสุขมวลรวมของประเทศที่ลดลง ตลอดจนการถดถอยทางเศรษฐกิจ ที่เป็นปัญหาสำคัญต่อการขับเคลื่อนประเทศ

3. บทบาทของความรู้และทัศนคติทางการเงินต่อพฤติกรรมทางการเงิน

ความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) คือ แนวคิดหรือหลักการที่สามารถช่วยให้ปัจเจกบุคคลสามารถจัดการทรัพยากรทางการเงินให้เกิดประสิทธิภาพตามเงื่อนไขที่มี ขณะที่ทัศนคติทางการเงิน (Money Attitude) คือ ความสามารถในการประยุกต์หลักความรู้ทางการเงินมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเกิดประสิทธิผล ซึ่งการชี้ชัดบทบาทขององค์ความรู้และทัศนคติทางการเงินยังเป็นที่คลุมเครือและยากต่อการสรุปว่ามีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางการเงินจริงหรือไม่ (Ibrahim & Alqaydi, 2013; Bahovec, Barbić & Palić, 2015) เนื่องจากเป็นปัจจัยภายในจำเพาะบุคคลที่ยากต่อการประเมินผลได้อย่างถูกต้อง สำหรับองค์ความรู้ทางการเงินของประชาชนเป็นที่จับตามองอย่างมาก สำหรับสถาบันทางการเงินและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพราะเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ผลักดันให้เกิดความอยู่ดีมีสุขทางด้านเศรษฐกิจ และส่งเสริมเศรษฐกิจในระดับฐานรากให้สามารถรองรับต่อการดำเนินนโยบายทางการเงินให้เกิดประสิทธิผล (สววิณี สุริยรัตน์, 2560) โดยผลการวิจัยของ (Agnew & Harrison, 2015) ได้ยืนยันแนวคิดดังกล่าว จากการพิสูจน์ว่ากลุ่มประเทศที่ประชาชนมีองค์ความรู้และทัศนคติทางการเงินที่ดี ส่งผลต่อการก่อหนี้และการจัดการรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากการที่ประชาชนมีความรู้ทางการเงิน จะส่งผลให้มีแนวโน้มในการจัดการรายได้และหนี้สินที่ดีกว่ากลุ่มเปรียบเทียบกับอื่นๆ

บทบาทของความรู้ทางการเงินและทัศนคติทางการเงิน มีความสำคัญอย่างมากต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนในปัจจุบัน ด้วยเหตุเพราะการเปลี่ยนแปลงของโลกโลกาภิวัตน์ ทำให้เกิดค่านิยมทางวัตถุที่สูงขึ้น (Phenix, 1996) วิธีการดำเนินชีวิตมุ่งหาความสะดวกสบาย และการใช้จ่ายเพื่อความบันเทิง การขาดสติยังคิดพิจารณาความสำคัญของการใช้จ่าย ทว่าบทบาทของความรู้ทางการเงินในปัจจุบัน กลับถูกละเลยการให้ความสำคัญและขาดการส่งเสริมอย่างเป็นรูปธรรม (นริศ สภาผลเดชา และ นันทพร ตั้งเจริญศิริ, 2561) จึงทำให้ประชาชนในปัจจุบันยังคงประสบกับปัญหาทางการเงิน การบริหารการเงิน ก่อให้เกิดหนี้สินครัวเรือนที่สูงมากโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 440,000 บาท สะท้อนให้เห็นถึงผลเสียของการขาดความรู้ทางการเงินที่ดี จะส่งผลให้เกิดการบริหารรายได้ที่ไม่สมดุล และวกกลับสู่วัฏจักรการก่อหนี้ในลำดับถัดต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ถูกใช้ในการศึกษานี้เป็นกลุ่มวัยเริ่มทำงาน มีช่วงอายุไม่เกิน 36 ปี ในจังหวัดชัยภูมิ โดยจะต้องเป็นบุคคลที่มีการก่อหนี้กับทางสถาบันทางการเงินไม่ว่าจะเป็น สินเชื่อบัตรเครดิต สินเชื่อบ้าน สินเชื่อรถ สินเชื่อเพื่อการบริโภค และสินเชื่อสหกรณ์

การที่จะได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ผู้วิจัยได้เลือกการกำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยสัดส่วนของจำนวนพารามิเตอร์หรือตัวแปรอิสระตามแนวคิดของ Schumacker & Lomax (1996) โดยเลือกอัตราส่วน 1:10 กล่าวคือ จำนวนตัวแปรอิสระ 1 ตัว จะถูกบรรยายด้วยฐานข้อมูลเชิงสำรวจ 10 ชุด อนึ่ง แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษานี้ปรากฏจำนวนตัวแปรอิสระทั้งหมด 11 ตัว (ปรากฏในแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา) ดังนั้น จำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้จึงเท่ากับ 110 ตัวอย่าง ในการเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

(Purposive Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ตรงตามเงื่อนไขที่กำหนดตลอดจนลดค่าความคลาดเคลื่อนที่อาจเกิดในแบบจำลองที่ถูกสร้างขึ้นอีกด้วย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยเนื้อหาในแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ซึ่งในแต่ละส่วนมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และข้อความปลายเปิด (Open-Ended Question) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการก่อหนี้ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และข้อความปลายเปิด (Open-Ended Question) ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ในการขอสินเชื่อ จำนวนสินเชื่อในปัจจุบัน (ที่ไม่รวมภาคการเกษตร) จำนวนสถาบันทางการเงินที่ขอและอนุมัติสินเชื่อ ประสบการณ์ในการขอสินเชื่อ หลักประกันสินเชื่อ ภาระการอุ้มชูในครัวเรือน แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของรายได้ ภาวะกดดันจากกระแสสังคม

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้และทัศนคติทางการเงินของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบประเมินความเห็น 5 ระดับ (Rating Scale) ที่รวบรวมข้อความเกี่ยวกับพื้นฐานทางการเงินและการบริหารความเสี่ยง โดยกำหนดให้ ระดับคะแนน 5 แทน ปัจจัยที่ศึกษามีอิทธิพลมากที่สุด และ ระดับคะแนน 1 แทน ปัจจัยที่ศึกษามีอิทธิพลน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมไว้ในข้างต้น ผู้วิจัยได้วางแนวทางการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบของงานวิจัยไว้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์และพฤติกรรมการก่อหนี้ของผู้ตอบแบบสอบถามใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ การบรรยายถึงลักษณะในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง และทำการแสดงผลในรูปแบบตาราง ค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนที่ 2 การศึกษาตัวกำหนดการก่อหนี้ส่วนบุคคลในวัยเริ่มทำงานครั้งนี้ ได้นำแนวคิดทางการศึกษาของ Ibrahim and Alqaydi (2013) มาทำการศึกษาเพิ่มเติมผ่านการประยุกต์ใช้แบบจำลองถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Model) เพื่อประเมินอิทธิพลทางพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างในรูปแบบค่าพารามิเตอร์ ตลอดจนการประเมินถึงการปรับตัวเชิงพฤติกรรมจากการเปลี่ยนแปลงในระดับพหุกำลัง (Dynamic Effect) และการศึกษาปฏิสัมพันธ์ (Interaction Effect) ของปัจจัยศึกษาที่ถูกกละเลยจากการศึกษาที่ผ่านมา โดยแบบจำลองที่ใช้จะสามารถเขียนในรูปแบบของสมการถดถอยได้ดังนี้

$$ll_i = \varpi_o + \nabla'_i \Gamma'_i + v_i$$

เมื่อ	ll_i	แทน	จำนวนหนี้สินส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง (บาท)
	Γ'_i	แทน	เวกเตอร์ของตัวกำหนดการก่อหนี้ อันประกอบด้วย
			เพศ (ชาย = 0, หญิง = 1)
			อายุ (ปี)
			อายุ ² (ปี)
			สถานภาพ (สมรส = 1, โสด = 0)
			ความรู้ทางการเงิน (คะแนนเฉลี่ยรวมจากข้อคำถามย่อย)
			ทัศนคติทางการเงิน (คะแนนเฉลี่ยรวมจากข้อคำถามย่อย)
			อายุ x ความรู้ทางการเงิน (คะแนนผลคูณของตัวแปร)
			อายุ x ทัศนคติทางการเงิน (คะแนนผลคูณของตัวแปร)
	ϖ_o	แทน	ค่าคงที่ในแบบจำลอง
	∇'_i	แทน	ค่าพารามิเตอร์ที่ได้จากการประมาณในเวกเตอร์ Γ'_i
	v_i	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนในแบบจำลอง

ผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจำนวน 110 ชุด และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา เพื่อสรุปภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ส่วนใหญ่ของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 62.39) มีอายุเฉลี่ย 31 ปี มีสถานภาพโสด (ร้อยละ 77.98) ระดับการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 66.97) ประกอบอาชีพเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 37.61) มีรายได้เฉลี่ย 32,218 บาทต่อเดือน ดังตารางที่ 1

ส่วนพฤติกรรมการก่อหนี้พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่าง มีการขออนุมัติสินเชื่อจากสถาบันทางการเงินเฉลี่ย 1 แห่ง โดยได้รับการอนุมัติสินเชื่อจากธนาคารภาครัฐ (ร้อยละ 47.30) ใช้สินทรัพย์เป็นหลักประกันสินเชื่อ (ร้อยละ 52.80) มีจำนวนหนี้รวมสินเฉลี่ย 1,181,981 บาท ซึ่งแบ่งเป็นหนี้สินที่เกิดจากอสังหาริมทรัพย์เฉลี่ย 888,816.50 บาท รองลงมาคือหนี้สินจากยานพาหนะเฉลี่ย 148,321.10 บาท และสินเชื่อส่วนบุคคล 116,275.20 บาท มีการชำระผ่อนชำระหนี้สินรวมเฉลี่ย 21,336 บาท แบ่งเป็นการผ่อนชำระอสังหาริมทรัพย์เฉลี่ย 9,457.24 บาท รองลงมาคือการผ่อนชำระยานพาหนะเฉลี่ย 4,431.80 บาท และการผ่อนชำระหนี้สินส่วนบุคคล 3,899.84 บาท ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 1 แสดงการวิเคราะห์ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทางประชากรศาสตร์	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน
เพศ			
ชาย	37.61		
หญิง	62.39		
อายุ		30.64	5.71
สถานภาพสมรส			
โสด	77.98		
สมรส	21.1		
หม้าย	0.92		
ระดับการศึกษา			
มัธยมศึกษาตอนปลาย	1.83		
ปริญญาตรี	66.97		
ปริญญาโท	31.19		
อาชีพ			
นักศึกษา	0.92		
พนักงานเอกชน	29.36		
ข้าราชการ	16.51		
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	37.61		
อาชีพอิสระ	3.67		
ธุรกิจส่วนตัว	11.93		
รายได้ต่อเดือน		32,217.98*	36,350.98*

หมายเหตุ: * เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีความหลากหลายส่งผลให้ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าสูง

ตารางที่ 2 พฤติกรรมการก่อกวนของกลุ่มตัวอย่าง

พฤติกรรมการก่อกวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน
สถาบันทางการเงินที่ขอสินเชื่อ		1.36	0.68
ธนาคารภาครัฐ	47.30		
ธนาคารเอกชน	40.54		
สหกรณ์ออมทรัพย์	10.81		
สถานธนาถบาลรัฐ	0.68		
สถานธนาถบาลเอกชน	0.68		

ตารางที่ 2 (ต่อ)

พฤติกรรมการก่อหนี้	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน
หลักประกันสินเชื่อ			
บุคคล	32.80		
สินทรัพย์	52.80		
อื่น ๆ	14.40		
จำนวนหนี้สินโดยประมาณ			
อสังหาริมทรัพย์		888,816.50*	3,260,016.00*
ยานพาหนะ		148,321.10*	371,195.10*
บัตรเครดิต		28,567.80*	84,531.83*
สินเชื่อส่วนบุคคล		116,275.20*	352,793.70*
หนี้สินรวม		1,181,981.00*	3,640,905.00*
การผ่อนชำระหนี้สิน			
อสังหาริมทรัพย์		9,457.24*	20,980.56*
ยานพาหนะ		4,431.80*	7,259.94*
บัตรเครดิต		3,633.90*	5,562.53*
สินเชื่อส่วนบุคคล		3,899.84*	8,342.67*
การผ่อนชำระรวม		21,336.02*	31,214.43*

หมายเหตุ: * เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีความหลากหลายส่งผลให้ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าสูง

การศึกษาถึงระดับอิทธิพลของปัจจัยความรู้และทัศนคติทางการเงินของกลุ่มตัวอย่าง เป็นการวัดความเห็นต่อข้อความว่าอิทธิพลในด้านใดมีน้ำหนักน้อยกว่ากันในการตัดสินใจ โดยผลการศึกษา พบว่า ในภาพรวมของทั้งความรู้ทางการเงิน และทัศนคติทางการเงิน มีอิทธิพลอยู่ในระดับมาก ในด้านความรู้ทางการเงินประกอบไปด้วย การมีเป้าหมายทางการเงิน การวางแผนทางการเงิน อยู่เสมอ และการมีความกังวลทางด้านหนี้สิน ที่แสดงอิทธิพลสูงสุดต่อความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ขณะเดียวกันในด้านทัศนคติทางการเงินประกอบไปด้วย การมีความเชื่อว่าการบริหารจัดการทางการเงินเป็นสิ่งสำคัญ การที่สามารถใช้องค์ความรู้ทางการเงินในชีวิตจริง และการที่สามารถรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม แสดงอิทธิพลสูงสุดต่อความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง โดยข้อมูลทั้งหมดจะแสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงอิทธิพลของปัจจัยความรู้และทัศนคติทางการเงินของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัยความรู้และทัศนคติทางการเงิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล	ลำดับ
ความรู้ทางการเงิน	3.67	0.67	มาก	
ท่านมีการสร้างความสมดุลทางการเงิน	3.48	0.79	มาก	7
ท่านมีเป้าหมายทางการเงินในอนาคต	4.06	0.84	มาก	1
ท่านมีการควบคุมค่าใช้จ่ายต่อเดือน	3.66	0.92	มาก	4
ท่านมีการจัดส่วนเงินออมจากรายได้	3.59	0.94	มาก	5
ท่านมีการวางแผนทางการเงินอยู่เสมอ	3.70	0.92	มาก	2
ท่านมีการลงทุนเพื่อต่อยอดเงินออม	3.52	1.10	มาก	6
ท่านมีความกังวลทางด้านหนี้สิน	3.68	1.16	มาก	3
ทัศนคติทางการเงิน	3.92	0.64	มาก	
ท่านใช้หลักเหตุผลในการใช้จ่ายอยู่เสมอ	3.78	0.98	มาก	6
ท่านเชื่อว่าการบริหารจัดการการเงินเป็นสิ่งสำคัญ	4.33	0.82	มากที่สุด	1
ท่านศึกษาข่าวและแนวโน้มทางเศรษฐกิจอยู่เสมอ	3.76	0.93	มาก	7
ท่านสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม	3.88	0.78	มาก	4
ท่านสามารถรับมือต่อการก่อกวนของท่านได้	3.89	0.79	มาก	3
ท่านสามารถไขข้อสงสัยความรู้ทางการเงินได้ในชีวิตจริง	3.94	0.85	มาก	2
ท่านสามารถรับมือความเสี่ยงทางการเงินได้	3.86	0.76	มาก	5

ในการศึกษาถึงบทบาทของความรู้และทัศนคติทางการเงินต่อการก่อกวนในวัยเริ่มทำงาน โดยเลือกวิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis: MRA) ในรูปแบบลอการิทึมเชิงเส้น (Log-linear Model) เพื่อลดทอนหน่วยของข้อมูลและสะดวกต่อการแปลผลการศึกษา ใช้วิธีการคัดเลือกตัวแปรเข้าสู่แบบจำลองด้วยวิธี Stepwise เพื่อคัดกรองตัวแปรที่ทำให้ได้ผลศึกษาที่ดีที่สุด โดยพบว่า แบบจำลองที่ 2 (ตารางที่ 4) มีความเหมาะสมที่สุด โดยพิจารณาจากค่าความเหมาะสมของแบบจำลอง (Model Fitting) ปรากฏความสามารถของตัวแปรอิสระที่บรรยายตัวแปรตาม (R-squared) สูงที่สุด และมีค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนของแบบจำลองต่ำที่สุด (RMSE) ประกอบกับการทดสอบ BLUE Model เป็นไปตามสมมติฐานของ Gauss-Markov โดยไม่ปรากฏผลของค่าความแปรปรวนไม่คงที่ (No Heteroscedasticity) และไม่มีผลการก่อกวนของค่าความคลาดเคลื่อนต่อแบบจำลอง (D.W. Stat มีค่าเข้าใกล้ 2) ท้ายที่สุดไม่แสดงผลปัญหาความสัมพันธ์เชิงเส้น (VIF ของแบบจำลองที่มีค่าไม่เกิน 5)

ผลการศึกษาพบว่า เมื่อกำหนดให้ทุกตัวแปรในแบบจำลองคงที่จะส่งผลให้การก่อกวนลดลงร้อยละ 44.75 ซึ่งเมื่อตัวแปรอายุปรับตัวเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้การก่อกวนเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.07 ในระยะสั้น แต่ในระยะยาวที่สะท้อนจากพหุกำลังของตัวแปร (Dynamic Effect) กลับพบว่าเมื่อตัวแปรอายุปรับตัวเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้การก่อกวนลดลงร้อยละ 0.02 ขณะเดียวกันเมื่อกลุ่มตัวอย่างเป็นวัยเริ่มทำงานที่แต่งงานแล้วจะส่งผลให้การก่อกวนเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.47 เช่นกันกับเมื่อตัวแปรความรู้ทางการเงินปรับตัวเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้การก่อกวนเพิ่มขึ้นร้อยละ 25.20 แต่เมื่อตัวแปรทัศนคติทางการเงินปรับตัวเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้การก่อกวนลดลงร้อยละ 15.66 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มากไปกว่านั้นผล

การศึกษาการปฏิสัมพันธ์ (Interaction Effect) ของแบบจำลองปรากฏให้เห็นชัดว่า เมื่อตัวแปรทางด้านอายุปรับตัวเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้ตัวแปรความรู้ทางการเงินปรับตัวลดลงร้อยละ 0.79 ในขณะเดียวกันนี้ กลับส่งผลให้ตัวแปรทัศนคติทางการเงินปรับตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.55 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงแบบจำลองพฤติกรรมการก่อหนี้ส่วนบุคคลในวัยเริ่มทำงาน

	แบบจำลองที่ 1			แบบจำลองที่ 2			แบบจำลองที่ 3		
	Coef.	Std. Err.		Coef.	Std. Err.		Coef.	Std. Err.	
เพศ (หญิง)	1.559	1.402		1.392	1.364		1.924	1.415	
อายุ	0.789	0.151	***	2.073	0.882	**	0.810	0.153	***
อายุ ²	-0.012	0.002	***	-0.021	0.004	***	-0.013	0.002	***
สถานะ (สมรส)	2.899	1.714		3.465	1.636	**	3.971	1.753	**
ความรู้ทางการเงิน	0.618	1.460		25.204	7.599	***	28.318	15.739	*
ทัศนคติทางการเงิน	1.224	1.561		-15.656	6.717	**	-27.296	14.964	*
อายุ*ความรู้				-0.792	0.242	***			
อายุ*ทัศนคติ				0.547	0.209	***			
ปีการศึกษา*ความรู้							-1.437	0.826	*
ปีการศึกษา*ทัศนคติ							1.473	0.785	*
ค่าคงที่	-13.572	6.380	**	-44.746	24.582	*	-13.166	6.624	**
F-test	8.760		***	6.300		***	6.890		***
R-squared	0.095			0.152			0.123		
RMSE	6.673			6.254			6.635		
AIC	729.885			726.774			730.456		
VIF	1.105			1.179			1.140		
White's test	38.060			50.600			49.410		
D.W. stat	1.750			1.829			1.752		

หมายเหตุ: ***, **, * แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01, 0.05, และ 0.1 ตามลำดับ

อภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้ ได้ระบุว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง เป็นโสด อายุเฉลี่ย 31 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี มีหนี้สินส่วนใหญ่มาจากอสังหาริมทรัพย์ ยานพาหนะ และการบริโภคส่วนบุคคล นั้นเพราะเนื่องจากบริบทของสังคมปัจจุบันเป็นตัวผลักดันให้เกิดกระแสนิยมมากขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานที่ยังขาดแคลน ตลอดจนพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของ Wealth Creation International: WCI (2020) ที่ระบุว่าปัจจุบันคนไทยทำงานมักเพิ่มปัญหาภาระค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นให้แก่ตนเอง ทั้งในแง่ของการตอบสนองความต้องการและความจำเป็น มากไปกว่านั้นยังไม่มีวางแผนทางการเงินที่ชัดเจนทำให้เกิดปัญหานี้สินติดตัว

สำหรับแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา แสดงชี้ชัดว่าอายุมีบทบาทสำคัญต่อการก่อหนี้ในวัยเริ่มทำงาน และการพิสูจน์ผลลัพธ์ในรูปแบบพหุกำลัง ทำให้สรุปได้ว่าทิศทางพฤติกรรมของวัยทำงานเป็นไปตามทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภคตามช่วงอายุกับการก่อหนี้ เพราะในช่วงแรกของการทำงาน รายได้ยังคงไม่เพียงพอต่อความจำเป็นในการใช้จ่าย ส่งผลให้เกิดช่องว่างทางระหว่างรายได้จนนำไปสู่การเป็นหนี้เพื่อมาจุนเจือค่าใช้จ่าย โดยเป็นตามแนวคิดของ Modigliani & Ando (1963) ที่กล่าวว่า ในช่วงต้นของชีวิตหรือเริ่มทำงาน รายได้จะอยู่ในระดับต่ำ และรายได้ผันแปรเพิ่มขึ้นตามอายุ จนถึงจุดอิ่มตัวของบุคคลนั้น แล้วจะเกิดการลดน้อยถอยลงเป็นวัฏจักร ยิ่งไปกว่านั้นการแต่งงานยังคงเป็นเหตุสำคัญของการเป็นหนี้ เนื่องจากมีภาระค่าใช้จ่ายที่มากขึ้น ผสมกับภาวะกดดันทางเศรษฐกิจส่งผลให้รายได้ลดลง

มิติสำคัญในการศึกษานี้ ได้มุ่งเน้นไปที่ตัวแปรทางด้านความรู้และทัศนคติทางการเงิน โดยแบบจำลองพฤติกรรมที่สร้างขึ้นสะท้อนผลให้เห็นว่า ตัวแปรความรู้ทางการเงินเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้คนวัยทำงานก่อหนี้เพิ่มขึ้น เนื่องด้วยกลุ่มบุคคลที่มีความรู้ทางการเงินดี จะสามารถจัดการสร้างสมดุลทางการเงินได้ และมีการวางแผนทางการเงินอยู่เสมอ เพื่อป้องกันการเป็นหนี้สิ้นซ้ำซาก ซึ่งการศึกษาของ Babovec, Barbic and Palic (2015) Marriott (2007) Agnew & Harrison (2015) ให้การสนับสนุนผลการศึกษานี้ แต่ว่า Mandell & Klein (2009) ให้ผลในทิศทางที่คัดแย้งกันออกไปโดยกล่าวว่า ผู้ที่มีความรู้ทางการเงินดีหรือผ่านการอบรมทางการเงินมาแล้ว ยังคงไม่สามารถแสดงผลในการจัดการหนี้สินในทางปฏิบัติได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากความล่าช้าทางการเงินที่ไม่ทันต่อความต้องการ ส่วนตัวแปรทางด้านทัศนคติทางการเงิน สะท้อนผลให้เห็นว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้คนวัยทำงานก่อหนี้ลดลง โดยข้อมูลในส่วนนี้จะเป็นการถามถึงความตระหนักในการบริหารจัดการเงินและการเป็นหนี้ ผลดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ผู้คนวัยทำงานเป็นกลุ่มหลีกเลี่ยงความเสี่ยงทางการเงิน เนื่องด้วยการเป็นหนี้ส่งผลต่ออิสระทางการเงินส่วนบุคคล ผสมกับการเป็นหนี้สินนั้น ไม่สามารถนำมาซึ่งประโยชน์ที่คุ้มค่า และความไม่พร้อมในการรับมือต่อข้อจำกัดทางการเงิน ซึ่งยืนยันได้จากผลการปฏิสัมพันธ์ของตัวแปร จะเห็นได้ว่าความตระหนักถึงความความเสี่ยงทางการเงิน จะเพิ่มขึ้นไปตามช่วงเวลาการใช้ชีวิตที่เพิ่มขึ้น โดย Marriott (2007) ได้ระบุว่าความตระหนักทางการเงินนั้น มีผลในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางการเงินของกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากการเป็นหนี้ส่งผลต่อการใช้จ่ายอื่นๆ ที่จำเป็นในกรณีฉุกเฉิน จึงเกิดเป็นแนวคิดในเชิงลบแก่ผู้ที่มีข้อจำกัดทางรายได้โดยเฉพาะกลุ่มวัยเริ่มทำงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

ในเชิงปฏิบัติ สถาบันทางการเงินควรมีการทดสอบระดับความรู้ทางการเงินและทัศนคติทางการเงิน เพื่อประเมินคุณลักษณะของผู้ขอกู้รายใหม่ โดยในช่วงแรกให้ทำการเก็บรวบรวมฐานข้อมูลเชิงสำรวจ แล้วใช้ข้อมูลดังกล่าวในการพิจารณาหาเกณฑ์ที่เหมาะสมในการอนุมัติวงเงินให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการใช้จ่ายและรายได้ให้เกิดสมดุลสูงสุด อันจะช่วยลดปัญหาภาวะหนี้สินซ้ำซ้อนและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาถึงองค์ประกอบเชิงยืนยันภายในหรือพัฒนาตัวชี้วัดความรู้และทัศนคติทางการเงินที่เหมาะสม เพื่อใช้ร่วมเป็นเกณฑ์การพิจารณาในการสร้างมาตรฐานที่เหมาะสมระหว่างวงเงินกู้และพฤติกรรมทางการเงิน

เอกสารอ้างอิง

- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2559). **ทักษะทางการเงิน (Financial Literacy)**. สืบค้นเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2563, จาก https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/Northern/DocLib_SeminarSlide/160627_FAandFL_final.pdf
- นริศ สถาผลเดชา และ นันทพร ตั้งเจริญศิริ. (2561). **เปิดมุมมองพฤติกรรมทางการเงินของคนไทย**. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2562, จาก <https://www.marketingoops.com/reports/behaviors/customer-insights-by-tmb-analytics/>
- บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด. (2561). **อัตราการก่อหนี้จำแนกประเภทในแต่ละช่วงอายุ**. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2562, จาก <https://www.ncb.co.th/>
- _____. (2561). **อัตราการเติบโตของผู้ก่อหนี้รายใหม่**. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2562, จาก <https://www.ncb.co.th/>
- สาวณี สุริยรัตน์. (2560). **บทบาทของหนี้ครัวเรือนต่อการบริโภคในประเทศไทย**. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 11(1), 161-172.
- สำนักงานเทศบาลเมืองชัยภูมิ. (2560). **รายงานประมาณการเศรษฐกิจจังหวัดฉบับที่ 3**. สืบค้นเมื่อ 7 มีนาคม 2563, จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/จังหวัดชัยภูมิ>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). **หนี้สินครัวเรือนและพฤติกรรมการก่อหนี้ของคนไทย**. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2562, จาก <https://www.isranews.org/thaireform/thaireform-documentary/82884-nesdb-82884.html>
- Agnew, S., & Harrison, N. (2015). Financial Literacy and Student Attitudes to Debt: A Cross National Study Examining the Influence of Gender on Personal Finance Concepts. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 25(July), 122-129.
- Bahovec, V., Barbić, D., & Palić, I. (2015). Testing the Effects of Financial Literacy on Debt Behavior of Financial Consumers using Multivariate Analysis Methods. *Croatian Operational Research Review*, 6(2), 361-371.
- Duesenberry, J. S. (1959). *Income, Saving, and the Theory of Consumer Behavior*. Cambridge: Harvard University.
- Friedman, M. (1957). A theoretical framework for monetary analysis. *Journal of Political Economy*, 78(2), 193-238.
- Froyen, R. T. (2013). *Macroeconomics*. (10th ed.). England: Pearson Education.

- Ibrahim, M. E. & Alqaydi, F. R. (2013). Financial Literacy, Personal Financial Attitude, and Forms of Personal Debt among Residents of the UAE. **International Journal of Economics and Finance**, 5(7), 126-138.
- Keynes, J. M. (1936). **The General Theory of Employment, Interest and Money**. New York and London: Harcourt, Brace Co.
- Mandell, L., & Klein, S. L. (2009). The Impact of Financial Literacy Education on Subsequent Financial Behavior. **Journal of Financial Counseling and Planning**, 20(1), 15-24.
- Marriott, P. (2007). An Analysis of First Experience Students' Financial Awareness and Attitude to Debt in a Post-1992 UK University. **Higher Education Quality Journal**, 61(4), 498-519.
- Modigliani, F., & Ando, A. (1963). The life cycle hypothesis of saving: Aggregate implications and tests. **The American economic review**, 53(1), 55-84.
- Phenix, D. (1996). **Social values**. New Jersey: Prentice-Hall.
- Schumacker, R. E., & Lomax, R. G. (1996). **A beginner's guide to structural equation modeling**. Lawrence Erlbaum.
- Wealth Creation International. (2020). พฤติกรรมชวนจนของคนวัยทำงาน. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2562, จาก <http://www.wci.co.th/article/Wealth/316/5พฤติกรรมชวนจนของคนวัยทำงาน>